

Knjiga o Titovi veliki prevari

Gašper Blažič, foto: Matic Štojs

Grenka resnica o Titu Knjiga uglednega britanskega novinarja Petra Battyja Titova velika prevara je končno ugledala luč sveta tudi v slovenskem prevodu, in sicer pri založbi Nova obzorja, izdajatelju tednika Demokracija, v sodelovanju z Inštitutom Karantanija. Gre za zgodbo o tem, kako je jugoslovanski diktator zavajal britanskega državnikarja Winstona Churchilla, medvojne premiera Velike Britanije in v tem času tudi enega najvplivnejših svetovnih voditeljev. Zaradi medvojne dogajanja v Jugoslaviji (okupacija, komunistična revolucija, boj Mihailovičeve Jugoslovanske vojske v domovini proti okupatorju, delovanje jugoslovanske vlade v Londonu ...) je bila politika Velike Britanije ključna za razvoj dogodkov v Jugoslaviji. Slovensko režimsko zgodovino je namreč doslej predstavljalo Tita v najlepši luči, češ da je imel veliko podporo Zahoda, še zlasti po sporazumu med Titom in Šubašičem, ko je Zahod priznal Tita kot glavnega vodjo jugoslovanskega odpora proti nacistom. Resnica o Titovem odnosu do Velike Britanije pa je vse prej kot romantična.

Komintern na pohodu Kot je na tiskovni konferenci dejal urednik Metod Berlec, knjiga v angleškem izvirniku nosi naslov Hoodwinking Churchill Tito's Great Confidence Trick, prvič pa je izšla v Veliki Britaniji leta 2011. Peter Batty je delal kot časopisni novinar, potem pa je prišel na BBC, kjer se je pridružil izvorni ekipi oddaje TV Tonight in pozneje postal njen urednik. Po krajšem obdobju pri ITV je ustanovil svojo produkcijsko družbo ter kot producent, režiser in scenarist ustvaril vrsto zelo uspešnih del za film in televizijo. Bil je večkrat nagrajen za svoje knjige in dokumentarne oddaje, med njimi je bila odmevna tudi o Titu, saj je sprožila veliko polemik. Na tej podlagi je nastala tudi omenjena knjiga, saj razbija številne mite o Titu. Njegovega pogreba se je udeležilo veliko tujih državnikov iz več kot sto držav, čeprav je bil, kot kažejo dokumenti, Josip Broz človek, ki je med drugo svetovno vojno preslepil britanskega ministrskega predsednika, zagrizenega protikomunista, da je namenil svojo polno podporo partizanom in ukinil vso pomoč protikomunističnim silam, ki so se upirale Nemcem v Jugoslaviji. Spletka je bila tako uspešna, da je bil presenečen celo Stalin, ki je budno spremljal dogajanje na svojem balkanskem dvorišču. Avtor na podlagi novih informacij, ki so šele pred kratkim prišle na svetlo in od katerih je nekatere odkril sam, razkriva, da je Churchill to odločitev sprejel na podlagi podatkov, ki sta mu jih posredovala dva zaupna svetovalca, Fitzroy Maclean in William Deakin, ki pa jih nista preverila, ampak sta samo prenesla naprej, kar jima je povedal Tito. Zavajanje je bilo še večje, ker je komunistični vohun v glavnem štabu Uprave za posebne operacije (angleško Special Operations Executive, kratica SOE) v Kairu James Klugmann zadržal ali priredil informacije, ki so jih pošiljali častniki za zvezo pri protikomunističnem vodji Draži Mihailoviću. Če ne bi bilo te Churchillove odločitve, trdi avtor, Tito ne bi premagal svojih političnih nasprotnikov in izšel iz vojne kot

Knjiga Titova velika prevara obsega 384 strani, na voljo pa je za 25,00 evrov.

Slovensko režimsko zgodovino je doslej predstavljalo Tita v najlepši luči, češ da je Josip Broz Tito užival veliko podporo tudi z Zahoda.

nesporni vladar, Jugoslovanom pa ne bi bilo treba trpeti več kot štirideset let krute komunistične vladavine.

Zamolčani miti Knjižni izvirnik je uredništvu Demokracije poslala Ljudmila Lekan Roessmann iz ZDA, pobudo za slovenski prevod pa sta dala Keith Miles ter dr. Peter Starič, ki je avtor spremne besede slovenskega prevoda. Pri nastanku slovenskega prevoda je pomagal tudi dr. Lovro Šturm. Knjigi je dodano tudi obsežno fotografsko gradivo, ki je precej bogatejše kot v izvirniku. Knjiga stane 25 evrov, mogoče jo je naročiti v tajništvu Demokracije. Na predstavitvi slovenskega prevoda 18. decembra sta sodelovala tudi zgodovinarja dr. Andreja Valič Zver in dr. Stane Granda, ki sta komentirala pomen knjige za slovensko javnost, še zlasti njene posebnosti glede na dosedanje knjige o Titu (denimo avtorjev Mira Simčiča, Pera Simiča in Jožeta Pirjevca). Morda velja ob tem spomniti, da knjiga razbija še nekatere mite in tudi okoliščine, denimo izročitve vojnih ujetnikov partizanom, pa tudi o tem, da Jugoslavije ni osvobodila partizanska vojska, pač pa Rdeča armada. Navsezadnje si je Tito po sporu s Stalinom prizadeval za vnovično vrnitev v sovjetski tabor. To in še več lahko najdete v knjigi Titova velika prevara, ki je dragocen prispevek k ovrednotenju polpretekle zgodovine. Avtor knjige je Britanec in ne Slovenec, kar je zagotovo dodana vrednost knjige. **D**